

De natuurbescherming op z'n kop

TRUIKE VAN KAMPEN

De bescherming van natuurgebieden verandert binnenkort, omdat Nederland aan de Europese verplichtingen op het gebied van Natuurbescherming moet voldoen. Onduidelijk is nog wat voor gevolgen deze ontwikkeling zal hebben voor de bescherming en het behoud van de natuur.

Positief is dat het afwegingskader uit de Habitatrictlijn wordt vastgelegd in nationale wetten. Negatief is echter dat werkzaamheden voor bijvoorbeeld bouw niet meer gestopt hoeven te worden op het moment dat bezwaar wordt gemaakt tegen de verleende vergunning. De dan ontstane schade aan de natuur is later moeilijk of niet te herstellen.

Huidige situatie

De huidige bescherming van natuurgebieden is geregeld in de Natuurbeschermingswet. Deze wet bepaalt dat activiteiten die schadelijk zijn voor de natuur niet mogen plaatsvinden zonder officiële toestemming. Deze vergunning wordt nu, in opdracht van het Ministerie van LNV, verleend door de provincies. Na het verlenen van de vergunning kan iedereen die hierbij een belang heeft, natuurbeschermers bijvoorbeeld, zes weken lang bezwaar maken. De initiatiefnemer moet met zijn werkzaamheden wachten tot

het provinciaal bestuur of de rechter een beslissing heeft genomen over het bezwaar. De meeste gebieden in de duinen zijn bovendien beschermd door de aanwijzing als Speciale BeschermingsZone. Dit is een gevolg van de Europese Habitatrictlijn: bijna alle duinen maken deel uit van Natura 2000, het stelsel van Europees beschermde gebieden. Bij de bescherming daarvan zijn de bepalingen die in de Richtlijn staan bindend.

Veranderingen

De huidige Natuurbeschermingswet wordt vervangen door de Natuurbeschermingswet 1998. De bescherming van natuurgebieden gaat op een aantal punten veranderen. Zo moet de provincie of gemeente voor activiteiten in een Speciale BeschermingsZone, door de provincie of gemeente, toestemming vragen aan de minister. Bij het verlenen van een vergunning wordt de afweging meer afgestemd op de Habitatrictlijn. Daartoe moet een passende beoordeling gemaakt worden en zijn compenserende maatregelen nodig. Een passende beoordeling is een verslag waarin wordt aangegeven welke gevolgen een activiteit voor een gebied heeft en in welke mate deze nadelig zijn voor het gebied. Hiernaast bestaat de kans dat over drie jaar, na een evaluatie van de Natuurbeschermingswet 1998, het bevoegd gezag zal veranderen. De gemeente wordt dan de vergunningverlener in plaats van de provincie.

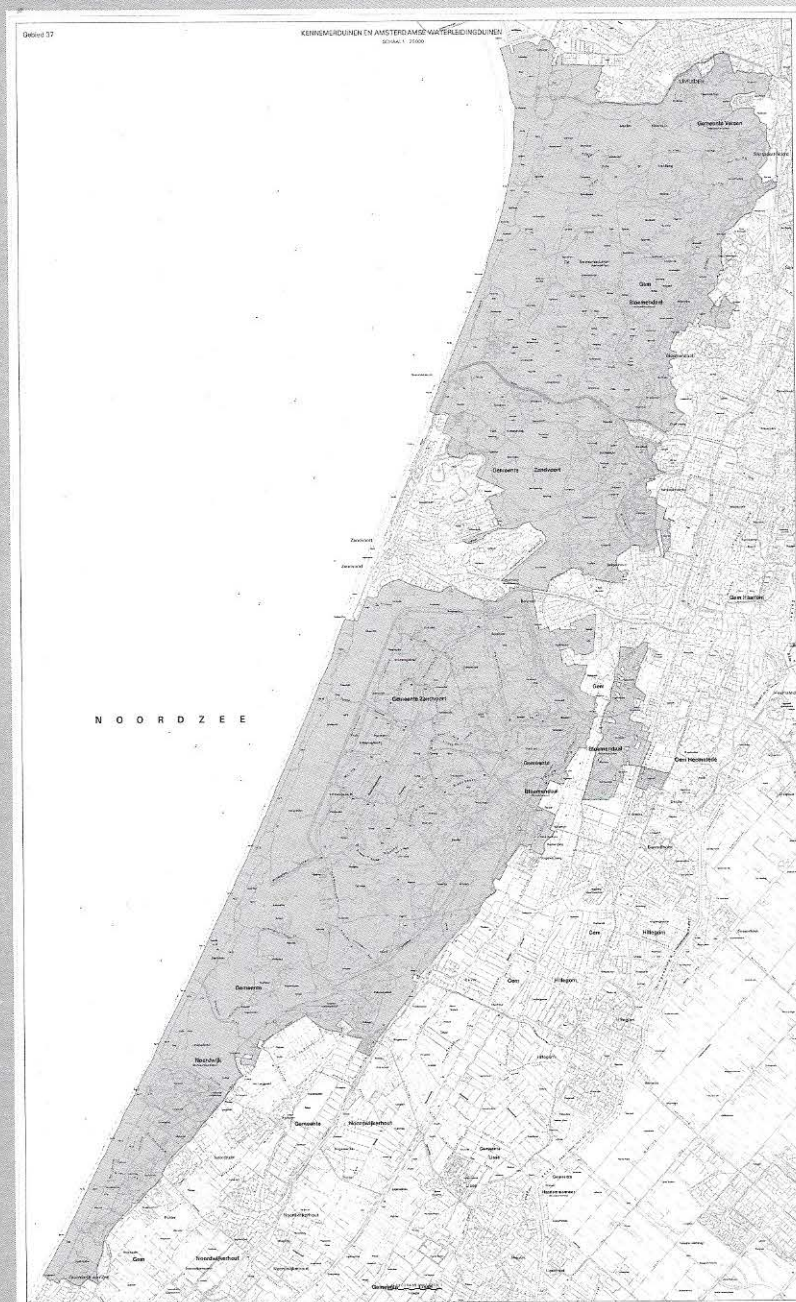
De natuurbeschermingsregels worden veranderd vanwege een verplichting vanuit de Europese Unie. De richtlijnen die door de Europese Unie worden opgesteld moeten door alle lidstaten in de landelijke wetgeving worden doorgevoerd. De meeste bepalingen in de nieuwe Natuurbeschermingswet zijn dan ook afkomstig uit de Europese Habitatrictlijn.

Nadelige gevolgen

Naast de positieve veranderingen, zoals het in nationale wetten vastleggen van het afwegingskader uit de Habitatrictlijn, heeft de nieuwe situatie ook enkele nadelige gevolgen.

De Coepelduinen tussen Noordwijk en Katwijk zijn aangewezen als Speciale BeschermingsZone (foto: Marc Janssen).

De begrenzing van de Amsterdamse Waterleidingduinen en Kennemerduinen als Speciale BeschermingsZone (bron: Ministerie van LNV).

In de nieuwe situatie is de initiatiefnemer niet meer verplicht om met zijn activiteiten te stoppen op het moment dat bezwaar wordt gemaakt tegen de verleende vergunning. De persoon of instelling die het bezwaar heeft ingediend kan de activiteiten alleen stoppen door een voorlopige voorziening aan te vragen. Deze voorlopige voorziening oftewel schorsing moet echter worden aangevraagd bij de rechtbank. In de week die daarvoor nodig is kan een initiatiefnemer al redelijk ver zijn gekomen met z'n werkzaamheden. Grote delen kunnen al zijn gekapt, platgewalst of volgestort met beton. Hierdoor kan onherstelbare schade aan de natuur worden aangebracht. Een ander nadeel van de nieuwe situatie betreft het bevoegd gezag. Over ongeveer drie jaar zal de wet worden geëvalueerd. Hierbij zal ook worden onderzocht of gemeen-

ten in staat zijn om de vergunningverlening voor de Natuurbeschermingswet op zich te nemen. Mochten gemeenten inderdaad deze bevoegdheid krijgen, dan kan dat ongunstig uitpakken voor de natuur. Ten eerste zullen de meeste gemeenten economische ontwikkelingen voorrang willen geven boven de bescherming van de natuur. Verder is het mogelijk dat gemeenten snel zullen beslissen dat er helemaal geen gevolgen zijn voor het gebied. Dan is er gewoon geen vergunning voor de Natuurbeschermingswet nodig... Als laatste is er bij de meeste gemeenten momenteel weinig kennis aanwezig op het gebied van natuur. Het is dan ook zeer de vraag of de gemeenten over drie jaar voldoende bekwaam zijn om een goede afweging te kunnen maken.

Wetsvoorstel

Het is nog niet bekend wanneer de nieuwe natuurbeschermingswet gewijzigd gaat worden. Het wetsvoorstel ligt nog bij de Eerste Kamer. Nadat de Eerste Kamer over het wetsvoorstel heeft gestemd moet er nog bepaald worden wanneer de wet van kracht wordt. Naar alle waarschijnlijkheid is dit begin 2005.

Afwachten

Het is duidelijk dat de situatie rondom de bescherming van natuurgebieden gaat veranderen. Het is nog de vraag in hoeverre dit voor- of nadelig zal zijn voor de natuur. Het is mogelijk dat de provincies, die in de huidige situatie ook de vergunning verlenen, de huidige procedures blijven volgen. Op deze wijze hebben natuurorganisaties invloed op de besluitvorming, waardoor grote delen natuur blijvend kunnen worden beschermd. Verder kan men slechts afwachten wat de beslissing van de regering over drie jaar zal zijn aangaande het bevoegd gezag. Mocht de gemeente aangewezen worden als vergunningverlener, dan zal de invloed van natuurorganisaties gering worden en kunnen natuurwaarden in het geding komen. Tot slot kan men zich afvragen in hoeverre toestemming gevraagd zal worden aan de minister. Bij de Speciale BeschermingsZones is dit verplicht, maar zullen de gemeenten en provincies zich houden aan deze administratieve rompslomp? Waarschijnlijk zal hier een sanctie tegenover staan. Maar hierbij moet het ministerie wel actief controleren of de regels op de juiste manier worden toegepast.

T. VAN KAMPEN HEEFT ZICH ALS STAGIAIRE BIJ DE STICHTING DUINBEHOUD BEZIG GEHOUDEN MET DE NATUURBESCHERMINGSWETGEVING.